

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Черкаської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в III кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у III кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується помірна інфляція та міцніший курс національної валюти.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 22.2% (у II кварталі 2021 року – 21.1%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.5%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 7.5%, становить 66.7% (у попередньому кварталі – 63.2%), у цілому по Україні – 46.9%. **Головним чинником інфляції** респонденти продовжують називати витрати на виробництво (графік 2);
- **міцніший курс національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 35.3% респондентів (найнижчі очікування девальвації серед регіонів) (у попередньому кварталі – 64.7%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 31.3%) (таблиця), у цілому по Україні – 12.7%;
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції вищими темпами:** баланс відповідей – 38.9% (у II кварталі 2021 року – 26.3%). Водночас респонденти очікують зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – 14.3%) (таблиця). У цілому по Україні респонденти очікують збільшення обсягів реалізації продукції: баланси відповідей – 27.7% та 23.5% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар вищими темпами: баланси відповідей – 40.0% та 33.3% відповідно (у попередньому кварталі – 21.4% та 25.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.7% та 19.3% відповідно (таблиця);
- **незмінну кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 11.1%) (графік 4). У цілому по Україні очікується помірне зростання кількості працівників – 2.2%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, та на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 83.3% і 35.3% відповідно (у II кварталі 2021 року – 89.5% і 21.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 70.6% та 58.8% відповідно (у II кварталі 2021 року – 50.0% та 61.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали недостатній попит, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також енергоносії (графік 5).

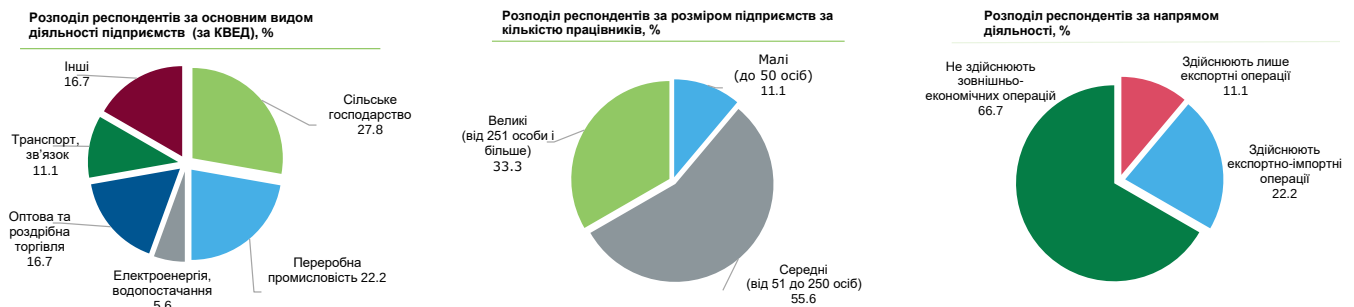
Очікування підприємств щодо потреб у позикових коштах найближчим часом **дещо послабилися** (графік 8). 33.3% респондентів, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування, надмірні вимоги до застави та занадто складна процедура оформлення документів (графік 10).

88.9% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

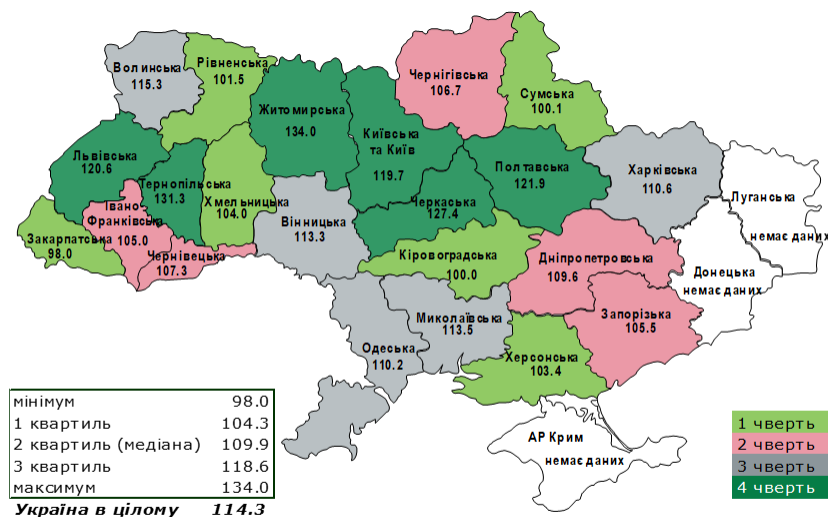
- **поточний фінансово-економічний стан добрий:** баланс відповідей – 16.7% (у II кварталі 2021 року – 26.3%). У цілому по Україні – 7.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і оцінюється як нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у II кварталі 2021 року – 0.0%);
- **ресурси виробничих потужностей є достатніми, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – 11.8% (у попередньому кварталі – 21.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04–29 серпня 2021 року;
- опитано всього 18 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

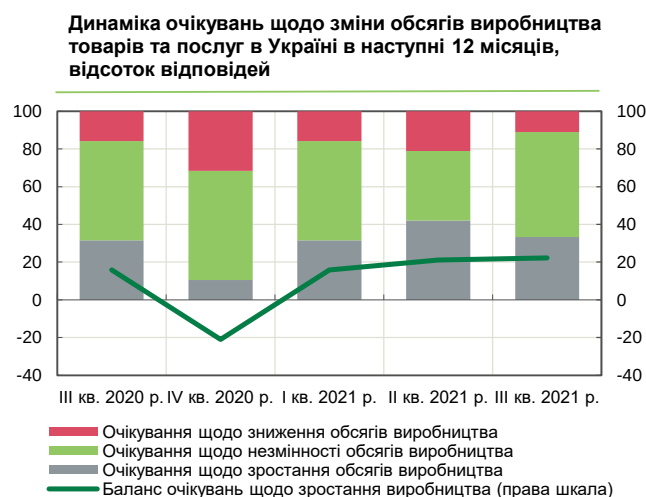
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	29.4	11.1	26.3	31.3	25.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	17.6	0.0	22.2	26.3	38.9
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	6.3	-6.3	12.5	21.4	40.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	12.5	0.0	20.0	25.0	33.3
кількості працівників	0.0	-10.5	0.0	11.1	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

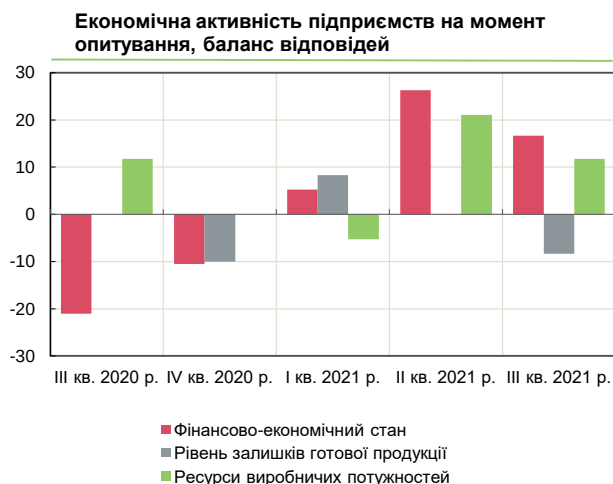
Графік 1

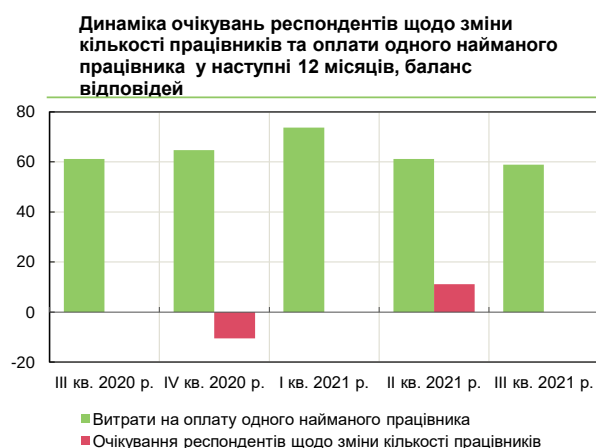
Графік 2

Графік 3

Графік 4

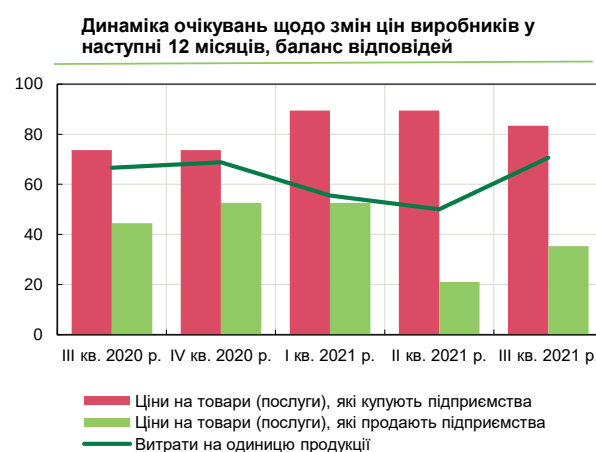

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

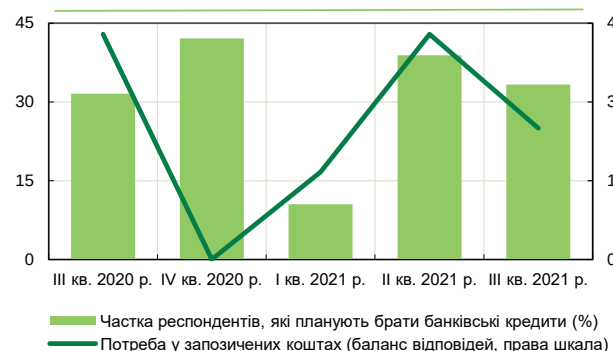
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

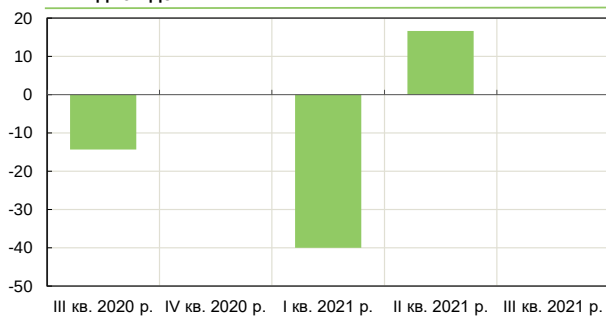
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

